

Viešosios nuotolinės konsultacijos „Pavadootojų, vadovų lyderystė: naujausi Lietuvos tyrėjų duomenys ir rekomendacijos dėl mokymuisi palankios aplinkos kūrimo.

Nepabaigto mokymosi įveikimo algoritmas“,

įvykusios 2022-06-14 dieną

MEDŽIAGA

Dr. Agnė Brandišauskienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos Edukologijos tyrimų instituto vyresnioji mokslo darbuotoja

Norėtume pateikti pagrindinius atlikto tyrimo aspektus.

Nebaigto mokymosi įveikimo algoritmas

Doc. dr. A. Brandišauskienė, prof. dr. A. Daugirdienė

Mokymuisi palankios aplinkos kūrimas: mokyklos bendruomenę įgalinančių veiksmų paieška (GALIA). Projektas finansuotas pagal apraše „Dėl Europos Sąjungos fondų lėšomis tikslingų finansuoti veiksmų ir projektų“ numatytą veiksmą „Trumpalaikiai (reikminiai) tyrimai (sveikatos, socialinėje ir kitose srityse), analizė ir diagnostikos diegimas (suderinus su SAM), susiję su COVID-19“ Sutarties Nr. S-DNR-20-1

Per tris viešąsias konsultacijas buvo analizuoti trys šio tyrimo lygmenys.

Veiksniai, įgalinantys mokyklos bendruomenę kurti palankią mokymuisi aplinką

ORGANIZACIJOS LYGMUO MOKYTOJO LYGMUO MOKINIO LYGMUO

Mokytojų profesinė gerovė „3 I“ (veiksmingas darbuotojas) Vadovo lyderystė

Mokytojo meistrystė

Mokinio galių stiprinimas

2022.06.14 GALIA (NR. S-DNR-20-1) 2

Šiandien daugiau kalbėsiu apie mokytojo lygmenį. Mūsų parengtose rekomendacijose mokytojo lygmeniui skiriama daug dėmesio.

NEBAIGTAS MOKYMASIS

- Mokymosi praradimai?
- Mokymosi spragos?
- O gal mokymasis nėra užbaigtas?
- **Nebaigtas mokymasis**

2022.06.14

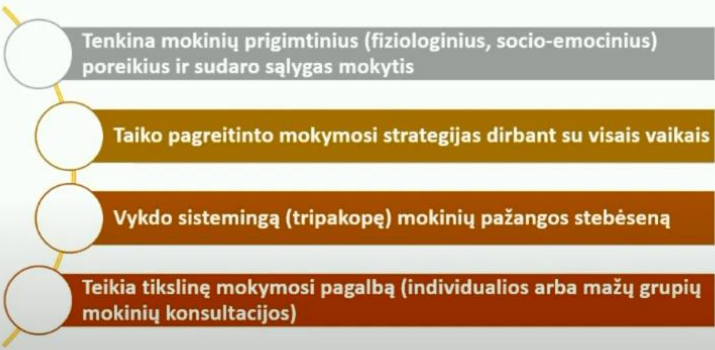
GALIA (NR. S-DNR-20-1)

3

Nebaigto mokymosi sąvoka atėjo su COVID pandemija. Taip pat vartojamos ir kitos sąvokos: mokymosi praradimai, mokymosi spragos. Šios sąvokos labiau vartojamos, kai kalbame apie koki nors konkretų mokymosi praradimą, pažangos nedarumą. Jų priežastys – atostogos, persikėlimas į kitą gyvenamąją vietą, liga ar kt. Mokslininkai, naudodami nebaigto mokymosi sąvoką, pabrėžia, kad mokymasis nėra užbaigtas. Ir visada turime padėti mokiniams veiksmingai mokytis.

Nebaigto mokymosi įveikimo algoritmas

- Tenkina mokinių prigimtinius (fiziologinius, socio-emocinius) poreikius ir sudaro sąlygas mokytis
- Taiko pagreitinio mokymosi strategijas dirbant su visais vaikais
- Vykdo sistemingą (tripakopę) mokinių pažangos stebėseną
- Teikia tikslinę mokymosi pagalbą (individualios arba mažų grupių mokinių konsultacijos)

2022.06.14

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

4

Nebaigto mokymosi algoritmą galime naudoti visiems mokiniams, atsižvelgdami į kontekstą ir surasdami savo būdus. Pateikiame tik bendrus žingsnius, kurie gali tapti pagalba, dirbant su vaikais. Mokinių fizinių ir socialinių, emocinių poreikių patenkinimas yra pagrindinė sąlyga.

Rekomendacijos mokytojams: santykių su mokiniais kūrimas

- Užmezga ir palaiko pozityvų emocinį santykį su kiekvienu mokiniu
- Puoselėja abipusiu pasitikėjimu grįstus santykius
- Skatina mokinių asmeninį augimą ir sudaro sąlygas mokiniui patirti sėkmę
- Užtikrina teigiamą, palaikančią atmosferą klasėje/mokykloje visiems mokiniams

Teikiant pagalbą mokiniams, santykiai su jais yra vienas svarbiausių dalykų. Kurti šiuos santykius siūlome per keturis žingsnius. Mokyklos, kurios dalyvavo mūsų tyrime, tenkina šiuos poreikius, jos kuria palaikančią atmosferą.

Mokytojo ir mokinio sąveikos kintamųjų raiška pagal mokinio SEK aplinką

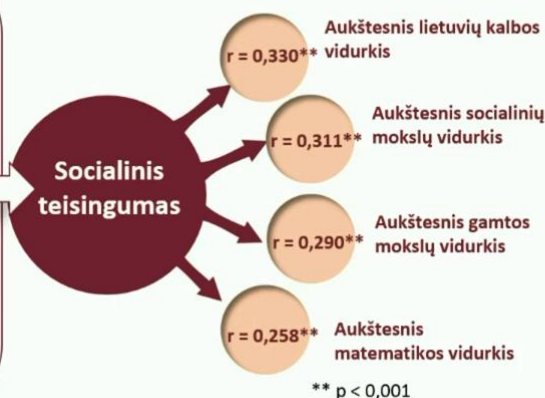

Mokytojo ir mokinio sąveikos kintamieji		Vidurkis	SN	T testas	
				t	p
Mokytojo parama	Nepalankus SEK	3,39	0,93	0,637	0,525
	Palankus SEK	3,31	0,87		
Bendradarbiavimas	Nepalankus SEK	3,45	0,81	-0,867	0,387
	Palankus SEK	3,56	0,82		
Suvokta autonominė parama	Nepalankus SEK	4,71	1,43	0,061	0,951
	Palankus SEK	4,70	1,46		
Socialinis teisingumas	Nepalankus SEK	3,78	0,87	-1,368	0,173
	Palankus SEK	3,96	0,87		
Emocinis įsitraukimas	Nepalankus SEK	3,29	0,72	-0,379	0,705
	Palankus SEK	3,33	0,82		
Elgesio įsitraukimas	Nepalankus SEK	3,35	0,61	-1,059	0,291
	Palankus SEK	3,45	0,61		

Dirbome su mokyklomis, kurių nemaža dalis mokinių yra iš žemo SEK (socialinio ir ekonominio konteksto). Rezultatai rodo, kad santykiai yra svarbūs visiems mokiniams, nepaisant to, iš kokios aplinkos jie yra. Tyrėjų požiūriu, tai labai geras rezultatas.

Socialinio teisingumo ir mokinių pasiekimų sąsajos

1. Mokytoja tiek pat dėmesio skiria mano klausimams, kiek ir kitų mokinių klausimams.
2. Mokytoja tiek pat padeda man kiek ir kitiems.
3. Aš galiu tiek pat pasakyti, kiek ir kiti mokiniai per pamokas.
4. Su manimi elgiamasi taip, kaip ir su kitais mokiniais klasėje.
5. Mokytoja mane padrąsina taip pat kaip ir kitus.
6. Aš turiu tokias pat galimybes dalyvauti diskusijose kaip ir kiti mokiniai.
7. Mano darbas pagiriamas taip pat kaip ir kitų.
8. Aš turiu tokias pačias galimybes atsakyti į klausimus kaip ir kiti mokiniai.

Kuo labiau mokinys jaučia, kad mokytojas su juo elgiasi teisingai, tuo didesnė tikimybė, kad mokinio pažymiai bus geresni. Socialinis teisingumas – tai ir tiek pat dėmesio skirti visiems mokiniams, sudaryti sąlygas visiems mokiniams pasisakyti, juos padrąsinti ir pan.

Mokinio pažangumo raiška pagal mokinio SEK aplinką

MOKYTOJO
LYGMUO

		Vidurkis	SN	T testas	
				t	p
Berniukai	Palankus SEK	7,74	1,59	5,372	0,0001
	Nepalankus SEK	5,95	1,31		
Mergaitės	Palankus SEK	7,84	1,47	2,649	0,009
	Nepalankus SEK	7	1,46		
7 klasė	Palankus SEK	7,89	1,30	4,992	0,0001
	Nepalankus SEK	5,82	0,75		
8 klasė	Palankus SEK	6,87	1,42	0,504	0,617
	Nepalankus SEK	6,65	1,42		
9 / I gimnazijos klasė	Palankus SEK	8,73	1,22	4,351	0,0001
	Nepalankus SEK	6,45	1,73		
10 / II gimnazijos klasė	Palankus SEK	7,94	1,60	2,989	0,004
	Nepalankus SEK	6,56	1,54		

Mokinių iš palankios ir nepalankios aplinkos pažymių vidurkis skiriasi, taip pat skiriasi berniukų ir mergaičių. Tik tarp 8 klasės mokinių tokio skirtumo nerasta.

Tyrimo radiniai, kurie neramina: mokinių galių ir sunkumų raiška

Galių ir sunkumų klausimyno skalės	SEK /lytis	Norma (proc.)	Riba (proc.)	Nuokrypis (proc.)	Chi kvadrato testas	
					χ	p
Socialumo skalė	Nepalankus SEK	46,4	14,5	39,1	12,997	0,002
	Palankus SEK	70,8	13,2	16,0		
Hiperaktyvumo skalė	Nepalankus SEK	75,4	13,0	11,6	8,630	0,013
	Palankus SEK	91,5	4,7	3,8		
Emocinių sunkumų skalė	Nepalankus SEK	72,5	13,0	14,5	8,803	0,012
	Palankus SEK	89,6	5,7	4,7		
Socialumo skalė	Berniukai	43,4	14,5	42,1	22,331	0,0001
	Mergaitės	74,7	13,2	12,1		
Hiperaktyvumo skalė	Berniukai	75,0	15,8	9,2	12,898	0,002
	Mergaitės	92,9	2,0	5,1		
Emocinių sunkumų skalė	Berniukai	92,2	3,9	3,9	8,089	0,018
	Mergaitės	75,8	12,1	12,1		

2022.06.14

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

9

Pagal šį aspektą taip pat ryškėja skirtumai. Mažiau negu pusei mokinių iš žemo SEK būdingas socialaus elgesio pasireiškimas pagal normą, o kitai daliai – elgesys, kurį galime priskirti ribai arba nuokrypiui nuo normos. Ypač ryškios mergaičių emocinės problemos. Mūsų tirtose mokyklose šiems mokiniams buvo teikiama švietimo pagalbos specialistų, klasės vadovų pagalba.

Mokinių pasirengimo mokymuisi skirtumai

Remiantis **Kognityvinės apkrovos teorija** (Sweller, 1988) mokiniai

Pradedantieji	Ekspertai
Mokymasis remiasi darbine atmintimi	Mokymasis remiasi ilgalaikė atmintimi
Neturi būtinųjų automatizuotų procedūrinių žinių	Būtinios procedūrinės žinios yra automatizuotos
Išmoksta mažai, kai yra pateikiama nauja informacija	Išmoksta daug naujos informacijos, kuri turi sąsajas su jau turimomis žiniomis
Gali dažniau patirti kognityvinę perkrovą, nes dėmesys yra „užliejamas“ nauja informacija	Nepatiria kognityvinės perkrovos, nes dėmesys atsiremia į žinių „atramas“, esančias ilgalaikėje atmintyje
Susiduria su sunkumais, perkeldamas dėsningumus į naują kontekstą	Geba perkelti dėsningumus į tam tikras susijusias sritis

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

10

Prof. dr. Aušra Daugirdienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos Edukologijos tyrimų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja

Yra kognityvinės apkrovos teorija. Pradedantieji – tai penktokas arba tas, kuris tik pradeda ko nors mokytis. Trumpalaikės atminties apkrova yra gana ribota. Kai ji perkraunama, mes nebesuprantame, kas toliau sakoma ir negalime sekti. Pradedantieji neturi daug svarbių bendrųjų žinių, o ekspertai jų turi labai daug. Pradedantieji remiasi trumpalaikė atmintimi, o ekspertai – ilgalaikė. Pradedantysis mokinys neturi vaizdinio ar šablono, kaip atlikti užduotį, o ekspertas jį turi. Pradedantieji neturi daug automatizuotų įgūdžių, jiems reikia ilgai

pagalvoti, o ekspertai tokius įgūdžius turi. Pradedantieji, gavę naujos informacijos, greitai patiria perkrovą. Pradedantiesiems labai sunku įtraukti naujas žinias į kontekstą, kuris yra siauras. Todėl pradedantiesiems mokiniams būtinas aiškus ir tikslus mokytojo vadovavimas. Moksliniai straipsniai rodo, kad minimalus mokymas yra neveiksmingas, jis nepadaeda pasiekti laukiamų rezultatų. O vadovaujantysis mokymas leidžia ir pradedantiesiems, ir ekspertams pasiekti gana gerus rezultatus. Mokinio savivaldus mokymasis yra mokytojo tikslas. Bet jį pasiekti nėra paprasta.

Mokytojo darbo ypatumai, atsižvelgiant į mokinių pasirengimo mokymuisi skirtumus

PRADEDANTIEJI

Išbandyti pavyzdžiai

- Išsamiai paaiškintas kiekvienas užduties žingsnis, vedantis prie sprendimo.
- Tuomet mokiniai gali naudoti tą pačią strategiją panašiai uždutėms atlikti.

PAŽENGUSIEJI

Užbaigimo uždutys

- Jiems vis dar reikia pagalbos, bet su pagalba atlieka tik dalį užduties – likusią užduties dalį jie gali atlikti patys.
- Jiems suteikiama pakankamai paramos, kad nepervargtų, bet vis tiek pakankamai skatinami praplėsti žinias.

EKSPERTAI

Savarankiškos uždutys

- Jie skatinami būti savarankiškai atliekant uždutis.
- Skatinami klausti, kai reikia pagalbos, bet tuo pačiu auga jų pasitikėjimas savimi ir savarankiškumas.

MOKYTOJO LYGMUO

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

11

Dr. Agnė Brandišauskienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos Edukologijos tyrimų instituto vyresnioji mokslo darbuotoja

Pagreitintas mokymasis

Spartinimas – tai mokytojo darbo strategija, kai mokoma ir mokiniai mokosi šiuo metu jiems priklausančio ugdymo turinio, bet periodiškai sustojama, kad būtų galima papildyti pagrindines trūkstamas žinias ir suformuoti įgūdžius.

Nustato mažesnę tam tikro ugdymo turinio temų apimtį

Moko sutraukto dabartinio klasės ugdymo turinio kartu užpildo ankstesnių žinių ir įgūdžių spragas

Sistemiškai identifikuoja mokinių mokymosi (žinių ir įgūdžių) poreikius

MOKYTOJO LYGMUO

2022.06.14

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

12

Mokant mokinius, kurie yra iš žemo SEK, būtina nuolat sustoti ir papildyti jų pagrindines bendrąsias žinias. Todėl reikia mažinti turinį ir išgryninti pagrindines žinias. Mokytojų metodinės grupės turėtų suformuoti ugdymo turinio prioritetus. Itin svarbu, kad būtų užpildytos pradedančiųjų žinių ir įgūdžių spragos. Mūsų projekto mokyklose veiksmingi

mokytojai klausinėjo visų mokinių. Per vieną pamoką pateikdavo net 60 klausimų. Mokytojai patys tuo negalėjo patikėti. Siūlome taikyti nepakeltos rankos taisyklę: kad mokytojas klausintų visų mokinių.

Kad galėtume užpildyti mokinių bazinių žinių trūkumą, reikalinga mokinių pažangos stebėseną.

Tripakopė mokinių pažangos stebėseną

- **Kelių mokinių** (1-3 proc. mokinių) pažangos stebėseną kiekvieną savaitę
- **Grupės mokinių** (10-15 proc.) pažangos stebėseną kas mėnesį
- **Visų mokinių** pažangos stebėseną kas ketvirtį
- **Visų mokinių** pasiekimų diagnostikos duomenys pradedant ir baigiant mokslo metus

2022.06.14

13

MOKYTOJO LYGMUO

Neturėtume švaistyti laiko, siekdami užpildyti visą mokinių nežinojimą. Būtina nustatyti žinias ir gebėjimus, būtinus dabartinei pamokai. Siūlome tripakopę mokinių pažangos stebėseną. Grupės mokinių pažangos stebėseną yra tų mokinių, kurie parodė mažiausią mokymosi pažangą. Tai formuojamasis vertinimas. Tiems mokiniams, kurie susiduria su daugiausia iššūkių, taikoma stebėseną kas savaitę per pamoką. Tyrimo metu radome vieną atvejį, kai mokinė turėjo tris kartus daugiau įvertinimų negu kiti mokiniai. Dauguma jos įvertinimų buvo neigiami. Ji rodė pastangas mokytis, nes rašė laiškus mokytojams ir mokiniams. Mes siūlytume stebėti pažangą pamokoje, bet nerašyti formalaus vertinimo, o tik suteikti veiksmingą pagalbą.

Dabar apie veiksmingą konsultavimą.

Veiksmingos konsultacijos ABC

A	Konsultacijas individualizuokite , kad jos atitiktų mokinio poreikius.
B	Drauge su mokiniu suformuluokite mokymosi tikslą , susijusį su konkrečiu mokymosi rezultatu.
C	Pateikite aiškius nurodymus , ko reikia konkrečiai užduočiai atlikti ir kaip susieti su tuo, ką mokinys jau žino arba yra pasiekęs.
D	Jei mokiniui nesiseka, išskaidykite užduotį ir pateikite atlikimo pavyzdį.
E	Suteikite mokiniams galimybių praktikuotis , siekdami, kad besimokantieji pradėtų nekartoti klaidų (X-Y-Z-Y-Z-X-Z-X-Y).
F	Suteikite mokiniui grįžtamąjį ryšį ir mokykite mokinį patį įsivertinti savo darbą.

Prof. dr. Aušra Daugirdienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos Edukologijos tyrimų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja

Geriausia konsultacija yra individuali. Konsultuojama tai, ko reikia kiekvienam mokiniui. Tai itin reikalinga pradedančiajam mokiniui. Individualios konsultacijos turėtų vykti po 2–4 žmones. Tyrimo metu nustatėme, kad daugelis mokytojų formuluoja su mokiniais konsultacijos tikslą, bet pamirštama įsivertinti, kaip tas tikslas buvo pasiektas. Turi būti labai aiškūs nurodymai. Suskaidoma užduotis, nurodomas kiekvienas žingsnis, ypač pradedantiesiems, įvardijant, ką jis turi padaryti ir ką padarė. Jei mokiniui nesiseka, reikia užduotį atlikti kartu su mokiniu. Taip pat labai svarbu užduotį įprasminti, pasakyti, ką suteikia įgytos žinios ir gebėjimas gyvenime, ir kad pats mokinys tai įvardytų. Nereikia duoti užduočių nuo lengviausių iki sunkiausių, jas reikia keisti pagal sudėtingumą, nes tai ugdo vaiko pasitikėjimą savo jėgomis. Mokinys turi įsivertinti ir pats garsiai įvardyti, ką išmoko. Mokytojas turi ir pagirti, ir pasakyti, ką dar reikia stiprinti.

4 pagrindiniai mokomosios medžiagos pateikimo principai, remiantis dvigubo kodavimo teorija

Norint išvengti trumpalaikės atminties perkrovos, „užliejimo“, svarbu pateikti informaciją keliais kanalais: klausa ir rega.

Signalizavimas

Signalizavimas – tai svarbiausios informacijos išryškinimas, sudarantis sąlygas besimokančių dėmesį nukreipti į tam tikrus demonstruojamo turinio elementus.

- ✓ Naudokite raktinius žodžius, simbolius ekrane.
- ✓ Išryškinkite du, tris reikšminius žodžius ar terminus.
- ✓ Keiskite spalvos ar fono kontrastą.
- ✓ Svarbiausią informaciją pateikite ekrano centre.

Segmentavimas

Segmentavimas – tai pateikiamos mokomosios informacijos suskaidymas į atskiras dalis.

- ✓ Mokydami pateikite kelis trumpus (iki 6 min.), bet ne vieną ilgą vaizdo įrašą.
- ✓ Pateikite mokiniams vaizdo įrašus, kad jie galėtų juos peržiūrėti, stabdyti, atsukti atgal bet kuriuo metu. Tai leis jiems pasiaiškinti, pasikartoti ar įtvirtinti pateiktą medžiagą.
- ✓ Stabdykite vaizdo įrašus, nutraukite savo aiškinimą ir pateikite mokiniams apgalvotus klausimus, kurie padėtų išsiaiškinti mokinių suvoktą informaciją ar ją įtvirtinti.

2022.06.14

17

Labai padeda įrašyti ir pateikti mokiniams vaizdo įrašą su pamokos esme.

Atrinkimas

Atrinkimas – tai pateikiamos informacijos suskirstymas į būtiną (svarbią) ir nebūtiną (nereikšmingą). Apgalvokite kokiais tikslais norite būtiną ir nebūtiną informaciją panaudoti ar jos nenaudoti.

- ✓ Gerai apgalvokite, kokius vaizdo įrašus, skaidres, vizualinius efektus, fonus, muzikinius efektus ir intarpus naudosite.
- ✓ Išvardinti mokomosios medžiagos perteikimo elementai gali pareikalauti iš besimokančiųjų nuspręsti, į ką reikėtų nukreipti dėmesį.
- ✓ Papildomi intarpai, efektai mažina pradedančiųjų mokinių (mokinių, kurie turi mažai žinių ir įgūdžių) mokymosi galimybes, nes padidina kognityvinis krūvis.
- ✓ Mokiniams ekspertams (kurie turi daug žinių ir yra įgudę) papildoma foninė medžiaga, pvz., muzika, vizualiniai efektai, gali būti naudingi, nes atmintyje sukelia informacijos atgaminimą palengvinančias asociacijas.

2022.06.14

18

Dažnai mokytojas pateikia daug perteklinės informacijos, kuri yra per sunki ir nereikalinga ypač pradedantiesiems. Foninė muzika, vizualiniai efektai turi būti labai apgalvoti, kad nesusidarytų papildoma apkrova.

Informacijos modalumo su turiniu derinimas

MOKYTOJO
LYGMUO

Mokomosios informacijos modalumo su turiniu derinimas įvyksta tada, kai naujai informacijai perteikti naudojame tiek žodinį / garso kanalą, tiek vaizdinį / vaizdo kanalą, o konkrečios rūšies informaciją prideriname tinkamiausiam kanalui.

- ✓ Aiškindami naują temą, informaciją rodykite ekrane (vaizdus, animaciją) ir aiškinkite žodžiu, nes taip suteiksite besimokančiajam dvigubus ir vienas kitą papildančius informacijos šrautus, išryškindami informacijos ypatybes, kurias reikėtų apdoroti atmintyje.
- ✓ Nenaudokite vaizdo (animacijos) kartu su spausdintu tekstu, nes vaizdas ir spausdintas žodis remiasi tuo pačiu vaizdo kanalu. Tokiu būdu šis kanalas perkraunamas ir gali trukdyti įsisavinti mokomąją medžiagą. Šiuo atveju reikia labai saikingai apkrauti vieną informacijos kanalą.
- ✓ Aiškinkite informaciją trumpai. Jei mokoma „kalbančios galvos“ būdu, tai intensyviai naudojamas tik žodinis kanalas, nes stebint kalbantįjį neperduodama papildoma informacija. Šį būdą pamokoje reikėtų naudoti trumpai, kaitaliokite arba derinkite jį su vaizdo iliustracijomis.

2022.06.14

19

Neturi būti vienu metu naudojamas ir garsinis, ir vaizdinis kanalas. Taip pat negalima mokytojui per daug kalbėti, naudoti žodinį informacijos pateikimo kanalą.

2022.06.14

20

Tai mūsų parengtos rekomendacijos.

Svarbiausias radinys: 5 projekto mokyklose ...

... aiškiai atsiskleidžia **Geros mokyklos koncepcijos raiška**

Mūsų mokykloje man judėti pirmyn padeda mokytojai, kurie mėgaujasi mokydami kitus ir yra „žemiški“: <...> neišaukština savęs <...> turi sistemą ir nesiblaško, nes tai teikia mokiniui tvirtumo jausmą, pasitikėjimą tiek savimi, tiek pačiu mokytoju.

... bendruomeniškumo ir darnos jausmą. Kokybiškas mokymasis yra tada, kai jaučiama abipusė pagarba vieni kitiems. <...> Iš tikrųjų man pažymys nieko nereiškia, bet pažanga, kurią jaučiu, tikrai paskatina mokytis geriau.

Mokykla turi stebėti vaikus ir padėti tiems, kurie ateina iš girtuokliaujančių, nepasiturinčių šeimų. Nes dažniausiai jie yra užsidarę, tylūs, nelaimingi, bijantys. Mokytojai turėtų skirti jiems daugiau laiko, kad jie atsiskleistų, integruotųsi į bendraamžių grupes.

... tobulėti labai padeda mokytojų atsidavimas, nes jie visada randa laiko padėti. Rezultatų nebūna be darbo ir mano klasėje visi tai supranta.

2022.06.14

GALIA (NR. S-DNR-20-1)

21

Dėkojame tyrimo projekte dalyvavusioms mokykloms. Skaidrėje matote mokinių mintis.

Regina Sakalauskienė, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos direktorė

Pasidalysiu ta veikla, kuri mūsų gimnazijoje buvo prasminga ir veiksminga. Stengiamės, kad gimnazijoje mokymosi aplinka būtų psichologiškai jauki, skatinanti, palaikanti, atitinkanti kiekvieno vaiko poreikius, kad kiekvienas gautų reikiamą pagalbą. Būtina identifikuoti mokinius, kuriems ši pagalba reikalinga. Todėl skiriame daug dėmesio kiekvieno vaiko individualios pažangos stebėsenai. Visų klasių mokiniai kartą per mėnesį pildo asmeninės pažangos įsivertinimo lapus, kartu su auklėtoju seka savo pažangos pokytį, ieško problemos sprendimo būdų. Ilgainiui mokiniai supranta, kad pažanga yra ne tik akademiniai rodikliai. Ne rečiau kaip kartą per pusmetį organizuojami trišaliai pokalbiai. Juose dalyvauja mokinys, mokinio tėvai ir klasės auklėtojas. Jeigu yra poreikis, dalyvių ratas išplečiamas, įsitraukia ir pagalbos specialistai, administracijos atstovai, kitų dalykų mokytojai. Kasmet rugsėjo 2-ąją yra organizuojama netradicinio ugdymo diena – klasės auklėtojo diena. Jos metu aptariami mokinių tikslai, individualūs lūkesčiai, žingsniai, kurie padės siekti asmeninės pažangos. Kas pusmetį klasės auklėtojas su mokiniu aptaria jo asmeninės pažangos pokytį. Bent du kartus per metus vyksta klasėje dėstančių mokytojų pasitarimai, kuriuos moderuoja klasės auklėtojas. Jų metu išryškėja individualios pagalbos poreikis ir priemonės. Ieškome būdų, kaip įtraukti tėvus į vaiko sėkmių aptarimus. Tik tada, kai išvien veikia mokytojai, mokinys ir jo tėvai, galima pasiekti ženklių mokymosi pažangos rezultatų. Gimnazijoje vyrauja draugiškas ir lengvas bendravimas. Pavaduotoja Eglė yra pasakiusi, kai tyrėjos jos paklausė, kuo gimnazija yra išskirtinė, „dėmesys kiekvienam vaikui“. Net ir nuotolinio mokymosi metu nepaleidome mokinio asmeninės pažangos stebėjimo. Ir pastebėjome, kad kai kurių mokinių mokymosi rezultatai gerokai smuktelėjo. Tuomet pradėjome organizuoti mažomis grupelėmis (iki 3 mokinių) nuotolinį mokymą iš mokyklos. Buvo ir taip, kad vienas mokinys mokėsi klasėje. Tokių mokinių, kurie buvo atvežami į mokyklą, iš viso buvo 15. Taip darėme todėl, kad pastebėjome, jog mokiniai neatsikelia laiku į pamoką, neprisijungia mokymosi aplinkoje. Tai dažniausiai buvo mokiniai iš žemo SEK aplinkos. Šiems mokiniams trūko elementarios tėvų priežiūros, paraginimo. Pedagogai dirbo su mokiniiais, teikdami pagalbą prisijungiant, atliekant užduotis ir pan. Džiaugiamės rezultatu. Vienai mokinei grėsė nepatenkinamas pusmečio įvertinimas, tačiau, mokydamasi mokykloje, ji ėmė siekti maksimalaus įvertinimo.

Jei mokytojų ir mokinių santykiai yra geri, mokiniai geriau įsitraukia į veiklas ir geriau mokosi. Kai atsirado galimybė organizuoti konsultacijas, visi mūsų abiturientai pasiskiepijo, kad mokytojai galėtų jaustis saugiai. Visi mūsų abiturientai išlaikė visus pasirinktus valstybinius egzaminus, o jų vidurkis buvo vienam vaikui buvo 3,8 egzamino.

Eglė Sabonienė, Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos direktorė Regina Sakalauskienė, pavaduotoja ugdymui

Prisiminiau vieno vokiečių filosofo mintį, kad išsilavinęs žmogus žino, kaip sužinoti tai, ko dar nežino. Ši mintis yra tapusi mūsų gimnazijos *motto*. Atsakymas – klausdamas, ieškodamas pagalbos. Tik efektyvi mokymosi pagalba ir veda mokinius į asmeninę pažangą. Konsultacijos mokiniams vyko gyvai. Gyvas bendravimas jiems labai padėjo. Pasitikėjome savo mokytojų profesionalumu ir tuo, kad jie geriausiai padės mokiniams įveikti mokymosi praradimus. Neieškojome pagalbinių iš šalies. Pradinių klasių mokiniams, kurie nesutiko testuotis ir grįžti į mokyklą, teikėme individualias nuotoline konsultacijas. Rudenį, sugrįžus į kontaktinį ugdymą, pastebėjome, kad papildomo konsultavimo reikia visiems mokiniams. Organizavome visų dalykų konsultacijas visų klasių mokiniams. Individualios konsultacijos vyksta nuolat, ne tik norint įveikti pandeminius iššūkius. Jos vyksta ne pagal tvarkaraštį, bet pagal poreikį, kai išėjus temą matyti, jog mokins nepasiekė tam tikrų tikslų, arba mokins dėl ligos praleido pamokas. Jos yra apmokamos iš mokyklos bendruomenei skirtų valandų. Konsultacines valandas turi beveik visų dalykų mokytojai. Jų trukmė įvairuoja, ne visada tai būna valanda. Mokinių atsiliepimai apie konsultacijas geri. Jie sako, kad geriausia pagalba būna tuomet, kai mokytojas mokiniui asmeniškai paaiškina. Norėčiau pasidalyti mokinių atsiliepimais.

MOKINIŲ MINTYS:

„Mūsų mokykloje man judėti pirmyn padeda mokytojai, kurie mėgaujasi mokydami kitus <...>. Dar labai svarbu klasės bendruomeniškumas ir vienybė, jauki ir draugiška aplinka, kurioje jaučiuosi lygiavertė <...>“. **Gustė**

„Kokybiškas mokymasis yra tada, kai jaučiama abipusė pagarba <...>“. **Kotryna**

Spustelėkite pastaboms pridėti

MOKYMOSE PALANKIOS APLIKIOS KŪRIMAS - Microsoft PowerPoint

MOKINIŲ MINTYS:

„Palanki mokymosi aplinka - tai galimybė garsiai išsakyti savo nuomonę, drąsa klysti bei žinojimas, kur rasti pagalbos. Mokytojai čia visada pagelbės <...>“. **Luka**

MOKYMOSE PALANKIOS APLIKIOS KŪRIMAS - Microsoft PowerPoint

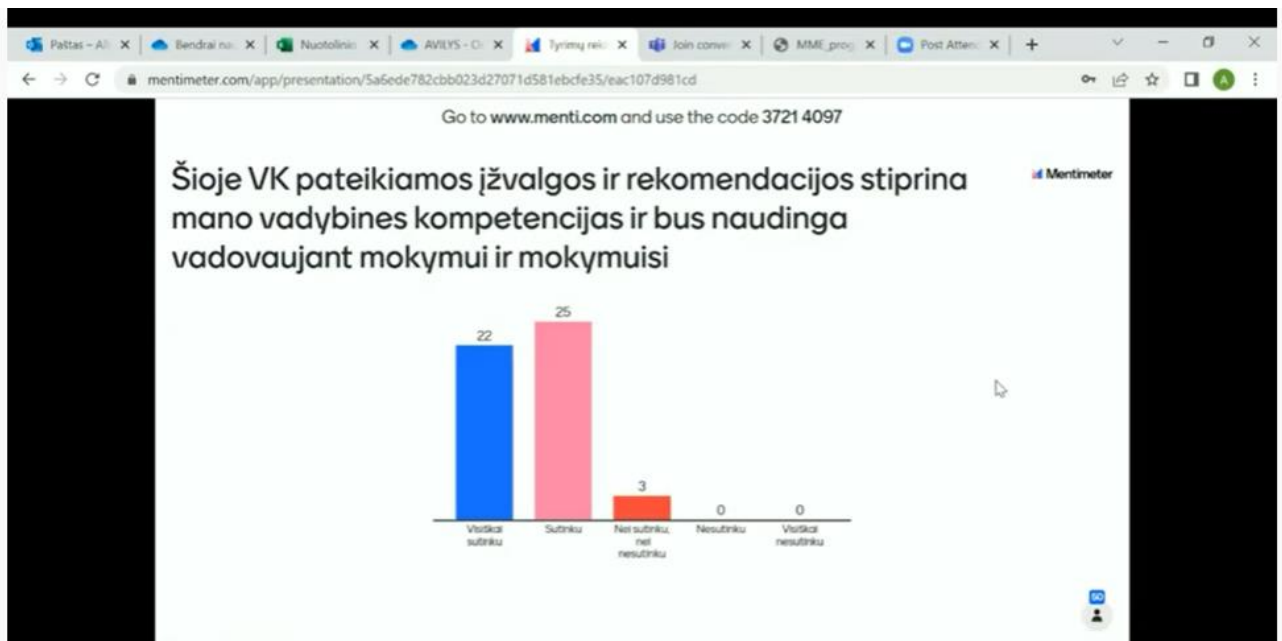
MOKINIŲ MINTYS:

„Mokykla, kurioje mokausi, pasižymi palankia mokymuisi ir draugiška aplinka. Visada galiu mokytojų klausti ir prašyti pagalbos, jie noriai padeda mums, atsižvelgia į mūsų prašymus, diskutuoja ir taip randame bendrą sprendimo būdą <...>. Taip pat jaučiu didelį palaikymą, mokytojai padeda atsiskleisti mūsų talentams ir sugebėjimams <...>. Šilti santykiai su draugais, mokytojais leidžia jaustis laisvai. Konsultacijos padeda mums šalinti mokymosi spragas“. **Kęstutis**

Daugelis mokinių sako, kad gimnazijos mokytojai yra atsidadę ir daug laiko skiria pagalbai mokiniams.

Albina

Noriu pademonstruoti klausytojų atsakymus į mūsų pateiktą klausimą apie šios konsultacijos naudingumą.

Įklausimą atsakė maždaug trečdalis šios konsultacijos dalyvių.

Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veikos plėtros skyriaus metodininkė

Turime pusmečio pabaigą, o tikrąją pabaigą turėsime lapkričio mėnesį. Teko spręsti nelengvą uždavinį. Atrodo, kad universitetų tyrėjai yra sukaupę nemažą patirtį, bendradarbiaudami su mokyklomis tyrimo procese. Nė vieno nebestebina glaudus bendradarbiavimas, kai yra atliekami tyrimai. Bet kaip pasinaudoti tyrimų rekomendacijomis, kaip atlikti tokią sklaidą, kad pasiektume optimalų naudingumą, yra naujas, neįprastas ir sunkokas uždavinys. Šis pusmetis ir praėjo, ieškant geriausių kelių. Įsiklausome ir į ministerijos atstovų mintis, lūkesčius. Norėčiau pasidžiaugti tuo, ką matėte, ką surengėme, ir padėkoti Vilniaus universiteto ir Vytauto Didžiojo universiteto tyrėjams, lektoriams, ypač dr. Agnei Brandišauskienei, kuri prisidėjo su dideliu kūrybiniu indėliu į net trijų viešųjų konsultacijų organizavimą. Atliekame pasirengimo viešajai konsultacijai darbą, organizuojame išankstinį susitikimą. Ir mums pavyksta suteikti galimybę pasidalyti patirtimi su labai skirtingomis mokyklomis – ir tomis, kurios dalyvavo tyrime, ir tomis, kurios nedalyvavo.

Prof. Dr. Loreta Žadeikaitė, švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento vyriausioji patarėja

Malonu išgirsti ir tyrėjų, ir mokyklų vadovų, ir rengėjų bendrą sutarimą: remtis tyrimais, ieškant geriausių sprendimų. Manau, kad šis viešųjų konsultacijų ciklas, kurį organizavo Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veikos plėtros skyrius, yra gilus, padedantis stabtelėti ties tyrimu ne vieną kartą, ieškoti, kuo mes galime pasinaudoti, yra tikrai labai gilus ir šiuolaikinis požiūris. Gražu, kad šiandien direktorė Regina paliudijo, jog mokslininkės atėjo į mokyklą ir paklausė pavaduotojos jos nuomonės, stebėjo pamokas ir pan. Šio bendradarbiavimo rezultatai tikrai yra prasmingi mokiniams. Nuoširdžiai dėkoju mokslininkų komandai. Jų įžvalgos labai aktualiai skamba, pavyzdžiui, kad mokiniai yra ekspertai ir pan. Bendrakūra tarp mokslininkų ir mokyklų labai sustiprėjo šiais metais. Viešosios konsultacijos rengiamos jau nuo 2020 metų, ir jeigu jas visas sudėtume, turėtume visą diskusijų ir gerųjų

patirčių akademiją. Džiaugiuosi, kad tyrimai įsiveiklina, įsidarbina, augina mokytojų meistrystę ir vaikus, ir kad mokslininkai atliko tyrimus per trumpą laiką. Puoselėju idėją, kad mokslininkų ir mokyklų bendradarbiavimo klasteriai ateityje turėtų stiprėti, kad kiekviena mokykla turėtų savo konsultantą mokslininką. Matau iš mentimetro duomenų, kad „visiškai sutinka“ 28 proc., o „sutinka“ 26 proc. šios konsultacijos dalyvių. Taigi tuo džiaugiuosi. Abejojančiųjų yra nedaug, bet, tikiuosi, kad ir juos pasieks naujos idėjos. Tikiuosi, kad tyrime dalyvavusios mokyklos parašys refleksiją, kuriomis idėjomis pasinaudos savo praktikoje.

Viešąją konsultaciją moderavo *Albina Vilimienė*, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus vedėja

Viešosios konsultacijos vaizdo ir garso įrašą transkribavo ir medžiagą parengė *Vida Kazragytė*, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Mokyklų veiklos plėtros skyriaus metodininkė